

"Stajerc" izhaja vsaki petek daljran z dnevnim prihodnje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 5 kron; za Ogrsko 6 kron 50 vin; za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 7 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnina z ozirom na visokost poštnice. Naročnino je plačati naprej. Posamezne šteje prodajajo po 12 v.

Predništvo in upravnstvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslopje šteje 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80— za 1/2 strani K 40— za 1/4 strani K 20— za 1/8 strani K 10— za 1/16 strani K 5— za 1/32 strani K 2 50 za 1/64 strani K 1.— Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 23.

V Ptuj, v nedeljo dne 10. junija 1917

XVIII. letnik

Cesarjev prestolni govor.

Avstrijski državni zbor je prišel po dolgem odmoru delovati. Njegovo letošnje zasedanje sredi te orjaške vojne je zgodovinskega pomena. Najvažnejši dogodek je bil doslej cesarjev prestolni govor, katerega moramo vsaj v najvažnejših točkah objaviti.

Prestolni govor.

K. B. Dunaj, 31. maja. (Skrajšano.) K slovesni otvoritvi državnega zbora so se zbrali člani gosposke in poslanske zbornice v cerimonijski dvorani cesarskega dvora.

Točno ob enajsti uri je vstopila cesarica z gospo nadvojvodinjo Marijo Jožeto in v spremstvu nadvojvodinje, spoštljivo pozdravljena od navzočih. Kmalu nato je prišel v dvorano Njegov. Veličanstvo, pred njim ministri, s spremstvom nadvojvod. Podpredsednik gosposke zbornice knez Fürstenberg je zaklical cesarju trikratni „Zivel“, česar so se zbrani navdušeno odzvali. Klici so stihili šele, ko je cesar sedel na prestol, se pokril ter z daleč slišnim glasom prišel brati prestolni govor. Posamezne posebno pomembne točke prestolnega govora je cesar bral s povzdignjenim glasom. Člani državnega zbora so spremljali mnogo točk cesarjevega sporočila z navdušenjem, mnogokrat po viharne navdušenja stopnjevanjem prijetjem. Ko je vladar končal prestolni govor, je zadonelo novo, vedno se obnavljajoče prijetje. Ploskanje in klici „Zivel“ kar niso hoteli prenehati. Cesar se je vedno iznova s prestola sem zahvaljeval s pokloni za ovacije. Ko se je cesar dvignil, je zaklical predsednik poslanske zbornice dr. Gross cesarju trikratni „Zivel“, ki so ga navzoči tako viharno ponovili, da glasov cesarske pesmi, ki se je zaigrala tako pri vstopu cesarja, kakor tudi sedaj, ni bilo slišati. Ovacije, katerih so se tudi povabljeni gosti viharno udeležili, so napravile na cesarja očitno najglobočji in najvselejši vtisk. V trenutku, ko je cesar zapustil cerimonijsko dvorano, je prišla cesarica v spremstvu nadvojvodinje po estradi dol. V tem trenutku so pričeli navzoči z viharnim vzklikanjem, ki je vršilo po dvorani kot orkan. Kakor pri ovacijah za cesarja, je bilo tudi sedaj slišati klice „Zivela“ v vseh jezikih avstrijske rodne narodov. Vedno iznova se je zahvaljevala cesarica za spontane poklonitve s prikloni. Pri vseh udeležnikih zgodovinskega akta je zapustila ta svečana otvoritev državnega zbora nepozaben vtisk, kar je zopet dokaz, kako globoko in odkrita sta ljubezen in spoštovanje, katero uživa cesarska dvojica pri vseh svojih narodih in njih zastopnikih.

Prestolni govor cesarja sam se je glasil tako-le:

Častiti gospodje obeh zbornic državnega zbora!

Po vladarstvu od zgodnjih mladih nog do visoke starosti posvečenem neumorni skrbi za blagor svojih narodov, objejanem od sijaja najplemenitejših vladarskih vrlin, je zatnil moj častitljivi prednik, cesar Franc Jožef I. v osemindesetletnem letu svoje vlade svoje oči. Od božje previdnosti obdarovan do zadnjega z nezmanjšano duševno silo in blagoslovljen v delih svojega visokoga mesta je preminul; v srcih ljudstva in v nevenljivih delih bo živel spomin rajnega, ki je pokazal državi iz ozko omejenih razmer preteklosti pot ustavnega razvoja, cvetočega kulturnega in gospodarskega napredka.

Ganjen v svoji najglobočji notranjosti, se spominjam gniljivih znakov otroške ljubezni za v Bogu počivajočega rajnega cesarja, svetega sočustvovanja za Mene in Mojo hišo, v

katerem tekmujejo Moji narodi in ki Mi je bilo one dni izkušnje prava tolažba.

Volja Vsemogočnega je poklicala Mene v usodnem času na krmilo države. Od vsega početka sem si bil svest ogromne resnosti naloge, ki jo je božja previdnost naložila na Moja ramena. Toda Jaz čutim voljo in moč v sebi, da v vzestem izpolnjevanju Svojih vladarskih dolžnosti po vzgledu Svojega vzvišenega prednika z božjo pomočjo izpolnim Svojo vzvišeno službo.

Državni interes naj ne pogreša več one uspešne pospešitve, ki mu jo more dati vztrajno sodelovanje vestnega ljudskega zastopa, ki svoje dolžnosti pravilno razume.

Poklical sem Vas, častita gospoda, da vršite svoje ustavno delo ter Vas danes na pragu vašega delovanja prišerno pozdravljam.

Popolnoma se zavedajo ustavnih dolžnosti, ki sem jih prevzel od Svojega prevzvišenega prednika, in iz lastnega najglobočjega prepričanja Vam hočem izjaviti in slovesno zagotoviti, da je Moja neomajna volja, vsikdar izvrševati svoje vladarske pravice v resnično konstitucijsko-nalnem duhu, nekršene spoštovati svobodo, zajemljene v državnih osnovnih zakonih ter nekršene ohraniti državljanom oni delež na ustvaritvi državne volje, ki ga določa sedaj veljavna ustava.

Svest si Svoje obveznosti, podati ustavno zaobljubo in trdno se držati takoj po nastopu vlade naznanjenega namena, da to zaobljubo zvesto izpolnim, Si moram celo držati pred očmi določbo državno-temeljnega zakona, ki polaga odločbe v velikem trenutku mirovnega sklepa samo v Moje roke.

Jaz sem tudi prepričan, da blagoslovljeno procvitanje ustavnega življenja po nepodvojitosti prejšnjih let in po pobočnih izjemnih razmerah vojne, ne glede na rešitve onega gališkega vprašanja, za katero je že Moj vzvišeni prednik pokazal pot, ni mogoče brez uravnave ustavno in upravno-pravnih podlag skupnega javnega življenja, tako v državi kakor v posameznih kraljestvih in deželah, zlasti na Češkem. In Jaz zaupam v to, da spoznanje Vaše resne odgovornosti za uravnavo političnih razmer, vera v srečno bodočnost tako krasno ojačene države v tej grozni vojni, Vam, moji častiti gospodje, podari moč, da ustvarite skupno s Menoj v kratkem predpogoje, da v skrivju snosti države in z zanesljivo sigurnostjo njenih funkcij damo prostora tudi svobodnemu narodnemu in kulturnemu razvitku enakopravnih narodov.

Iz teh razmotiranj Sem se odločil, pridržati ustavno zaobljubo, zaupam, ne daljni čas, ko bodo fundamenti nove, močne, srečne Avstrije na generacije zopet izgrajeni na znotraj in na zunaj. Danes pa se izjavljam, da hočem biti Svojim vsemim narodom vedno pošten, ljubeznjiv in vesten vladar v smislu konstitucijske ideje, katero

smo prevzeli kot dedščino očetov in v duhu one prave demokracije, ki je ravno med viharji svetovne vojne v činih skupnega ljudstva na fronti in doma čudovito prestala ognjeno preizkušnjo.

Še stojimo v najogromnejši vojni vseh časov.

Naj iz Vaše srede vsem onim junakom, ki izpolnjujejo že skoro tri leta na naših daleko napetih frontah z veseljem svojo težko dolžnost, ob katere železni stanovitnosti se ravno sedaj med Alpami in Adrijo razbija ponovljeni besni napad sovražnika, odpošljem hvaležnega srca Svoj cesarski pozdrav!

Skupina naših držav ni iskala krvave preizkušnje moči te svetovne vojne. Nadaljnje življenje narodov naj ostane po našem mnenju brez srda in maščevalnosti in naj ne potrebuje skozi generacije uporabe onega, kar se imenuje zadnje sredstvo držav. Do tega visokega cilja človeštva pa more privedi samo tak zaključek svetovne vojne, ki odgovarja oni mirovni formuli.

Veliki sosedni narod na vzhodu, s katerim nas je vezalo nekoč staro prijateljstvo, se najbrže po počasnem premisleku svojih pravih ciljev in nalog znova približuje temu raziranju in išče iz temnega pritiska orijentacijo, ki rešuje imetja bodočnosti, predno jih je požrla brezmiselna vojna politika. Za sedaj pa ne opeša naša bojna volja, naš meč ne otopi. V zavesti skupnosti s starozavezniško-nemško državo in zavezniki, ki jih je pridobila naša poštena stvar tekoma vojne, ostanemo pripravljeni, da izvojemo dober konec vojne, kateri bi si želeli od prevlade pameti, ako potreba z orožjem.

Ukaz trenutka zahteva polno napetost vseh sil v državi. Ali poleg tega ne smemo zamuditi, pripraviti se za velike naloge, ki jih skriva bodočnost v sebi in od katerih srečne rešitve je odvisno nadaljnje prospevanje državne bitnosti.

Avstrija je mogla ogromne finančne zahteve te vojne izpolniti iz svojega in uspeh šestega vojnega posojila je najboljši dokaz, da računanje sovražnikov, ki bi hotelo pričakovati od upada naših notranjih pomožnih sredstev preembo vojnega položaja, je obsojeno v poraz. Ali morali smo poseči globoko v prihranke narodnega gospodarstva in obremeniti bodočnost s težkimi obveznostmi.

Ena najnujnejših nalog je, skrbeti za preostale po padlih in za one, ki so v vojni izgubili svojo delazmožnost. Preko tega gre za to, da razvijemo intenzivno politiko za blagor v dvojni smeri, na eni strani za pospešitev produkcije in na drugi strani za socialno skrb.

Izkušnje vojne so dokazale, kako čudovito prožna je produkcija. In zopet se bo morala izkazati, ko bo šlo za to, napraviti prehod v bodoče mirovno gospodarstvo in iz mnogostranske vezanosti, ki jo je prinesla vojna s seboj, najti zopet pot v normalni razvoj razmer. Na širokem temelju gospodarske nagodbe s deželami Moje ogrske svete krone, ki bo tvorila na podlagi od obeh

Mojih vlad pred kratkim sklenjenih dogovorov svoj čas predmet Vašega posvetovanja, in oprti na načrtoma izgrajeno trgovinsko politiko monarhije, moramo zbrati vse sile, zlasti pa produkcijo na industrialnem in obrtnem ter na poljedelskem polju storiti bolj donosno in cenejšo. Dostikrat se neizrabljeno bogatstvo naravnih zakladov, možnost, stopnjavati vrednost človeškega dela s tehničnimi pripomočki in smotrenimi metodami, naj bo v bodoče zanesljiv vir regeneracije blagostanja za posameznika, kakor za skupnost.

Nič manj mi ni na srcu socialna skrb. Vojna je prizadejala ljudski sili težko škodo, ter je pričakovati izenačbe le od smotrene obljudovalne politike. Treba je močnih odredb na širokem polju ljudske higijene. Boj proti ljudskim boleznim, preprečevanje visoke umrjivosti dojenčkov in roko v roki s tem dalekosežni razvoj naše mladinske skrbi, boj proti zanemarjanju dece in času primerna reforma zastarelega mladostnega kazenskega prava bo Vaša skrb in skrb Moje vlade. Tudi bo treba skrbeti, da se zadosti stanovanjskim potrebam širokih mas, zlasti rodbinam z mnogimi otroci. Enako nujno zahtevajo rešitve Vam že dolgo dobro znana vprašanja socialnega zavarovanja. Moja vlada bo smatrala za svojo dolžnost, da izpolni zakon za varstvo delavcev. Posvečala bo posebno pozornost onemu delu našega delavstva, od katerega fizične in duševne zmognosti je bodočnost naše ljudske sile in našega gospodarskega življenja v prvi vrsti odvisna; ženam in mladostnim delavcem. Tudi srednji stan, ki so ga gospodarske posledice vojne zadele posebno težko, ne sme pogrešati marljive državne skrbi.

Vse prebivalstvo ni samo popolnoma izpolnilo, marveč celo prekosilo pričakovanja, ki jih je smela država v teh težkih časih postaviti do njega; to prebivalstvo ne sme v državi doživeti nobenega razočaranja. Gotovo se bo uresničenje takega skrbstva moglo izvršiti le polagoma in z dobrim preudarkom, da ne uniči morda iz najboljših namenov izvirajoča prenapetost ekonomičnih temeljev, na katerih se naj dvigne zgradba socialnega blagostanja. Samo sodelovanje države in družbe po načrtu more pripraviti duševne in materialne sile, ki jih zahteva izvedba one velike naloge.

V krogu svojih najprvih nalog, gospoda Moja, najdete one korake provizorične zakonodaje, ki so se storili pod odgovornostjo vlade. Marsikaj tega je ustvarila samo potreba trenutka ter gineva njega pomen. Marsičesa pa tudi danes ne moremo pogrešati in nekaj je vredno, da preide med stalne naprave države.

Častita gospoda obeh zbornic!

Poznam in spoštujem dejstvo, da ne smete svojega naročila dobiti od nikogar, kakor od Vaše vesti, toda Vi boste slišali glas svoje vesti le tedaj pravilno, če boste imeli odprto oko preko razvivajajočega izpremenljivih podrobnosti neprestano na trajne smotre celokupnosti. Vestno izpolnjevanje dolžnosti napram državi ne sme biti vezano na pogoje; v takem izpolnjevanju dolžnosti leži najboljša jamstvo za blagor države in obenem tudi najsigurnejše jamstvo za pravice narodov.

Veliki čas, v katerem živimo, je odprl državi zavesti nove perspektive ter razbistril pogled za prave veličine političnih odnošajev.

Dolgo sem bil na bojišču in sem videl junake, ki branijo naše meje, pri delu; jaz poznam duha, ki jih navdaja, z veseljem obdovanjem sem gledal združujočo in oživljajočo silo tega zmagovitega duha. In ravno zato ne dvomim, da bo moralnični preporod, ki je vzrasel domovini iz svetovne vojne, prešnil vse naše državno življenje ter se zrcalil tudi v delih ljudskega zastopa.

Pomnite pa tudi za vedno, da ima moč monarhije svoje korenine ne v najmanjši mori v njenih zgodovinskih posebnostih in da more samo ljubezni polni obzir na te posebnosti vzdržati in razviti te žive sile. Zato skrbite za zvesto skupnost z deželami Moje ogrske svete krone,

ki se iznova preizkuša kot temelj za mogočnost monarhije, pospešujte složno sodelovanje raznih narodnih plemen v državi, ki vsa so deležna slave te vojne.

Častita gospoda obeh zbornic državnega zbora!

Še enkrat Moj prisrčni pozdrav! Velik trenotek je to, ki pripelje prvič novega vladarja skupaj z ljudskimi zastopniki. Skupna iskrena ljubezen do domovine, skupna trdna volja, služiti domovini do skrajnosti, bodi blagoslov tega trenutka! Naj bi uvedel dobo cvetočih povzdige, dobo moči in ugleda za staroslavno Avstrijo, dobo sreče in blagra za Moje ljubljene narode! V to pomoz! Bog!

Oblika in stanovanje so naše truplo omehčala, tako, da živimo v stalnem strahu pred prehlajenjem. Pred mnogo tisočimi leti so hodili prapreivalci naše dežele le prav malo oblečeni, ali poznali niso strahu pred mrazom. Ko je postalo mrzlo, pričela je njih kri živahneje pulzirati in truplo bolje segrevati. Mi pa dobimo kašelj in influenco, ker naša kri ni navajena, odgovarjati hitro na zunanje učinke temperature. Ako pa žrelo in vrat vsak dan s Fellerjevim oživljajočim rastlinskim esencnim fluidom z zn. »Elsa-fluid« izmijemo, potem se navadi naša kri na to, da drži vrat topel, in to je najboljšo varstvo zoper prehlajenje. »Elsa-fluid« je domače sredstvo, ki je zlasti za občutljive ljudi neobhodno potrebno. Predvojni cene: 12 stčlenic pošilja povsod franco za samo 7 K 32 h lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg št. 241 (Hrvaško). Dognano več kot 100.000 nezahvalnih, prostovoljno došlih zahvalnih pisem in mnogo odklikovanj. Zamore se tudi Fellerjeve milo odvajajoče Rhabarbara-kroglice z zn. »Elsa-kroglice«, 6 škatic franco za 4 K 40 h, obemem naročiti. Te kroglice so prijetne v rabi in sigurne v učinku. Vse, ki tožijo zaradi kurjih oces, opozarjati bi na Fellerjev turistiški lister po 1 in 2 kroni. (vc)

Grof Andrassy.

Graf Jul. Andrassy.

Kakor znano, odstopil je ogrski minister-ski predsednik grof Tisza. Za njegovega naslednika se imenuje grof Julija Andrassy, ki je bil leta 1860 kot drugi sin znamenitega avstro-ogrškega državnika Andrassyja rojen.

Svetovna vojska.

Avstrijske uradne poročila od četnika.

K.-B. Dunaj, 31. maja. Uradno se danes razglasa:

Italijansko bojišče. Ob Soči večeraj čes dan samo topovski boj. Po noči smo pri San Giovanni južno-vzhodno od Monfalcone dva italijanska sunka zavrnili.

Šef generalštaba.

Nemške uradne poročila od četnika.

K.-B. Berlin, 31. maja (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. Živahno artiljerijsko delovanje pri Ypernu in Witschaete traja naprej. Tesno južno od Scarpe bilo je več angleških kompanij, ki so zvečer presenetljivo proti našim jarkom sunile, z velikimi izgubami zavrnjenih. Po kratkem povznanju ognja izvršili so se tudi ponoči med Monchy in Guemappe napadi Angležev. V hudi bližinski borbi vrgli so naši regimenti večkrat napadajočega sov-

raznika nazaj. — Armada nemškega prestolonaslednika. Ob hrstu Chemin de Dames in v zapadni Champagni dosegel je artiljerijski boj zopet večjo silo. Na južnem bregu Aisne naskočile so po obsežnih razstrelbah nemške čete več francoskih jarkov in pripeljale seboj 40 vjetih ter nekaj strojnih pušk. Vzhodno od Queberive napravili smo neko poizvedovalno podjetje, pri čemur je 50 vjetih v naši roki ostalo. Pomoči prišlo je tudi na zapadnem bregu Maase do živahnega ognjenega delovanja.

Makedonska fronta. Uspešni boji v prednjem polju prinesli so nemškim in bolgarskim oddelkom ob Cerni in na zapadnem bregu Vardarja nekaj vjetih.

Prvi generalkvartirni mojster
Ludendorff.

Avstrijske uradne poročila od petka.

K.-B. Dunaj, 1. junija. Uradno se danes razglasa:

Italijansko bojišče. Pri Vodici bili so večeraj zjutraj zopet ljuti italijanski napadi zavrnjeni. Drugače ob Soči le topovski boj, mestoma pa tudi na Koroškem in ob tirolski fronti.

Šef generalštaba.

Nemške uradne poročila od petka.

K.-B. Berlin, 1. junija. (W.-B.) Iz velikega glavnega stana se poroča:

Zapadno bojišče. Armada prestolonaslednika Rupprechta. V pokrajini Dames, ob obrežju pri Ypernu in zlasti v oddelku Witschaete zavzelo je večeraj zvečer artiljerijsko delovanje veliko ljutost. S sestavljenim ognjenim učinkom pripravil je sovražnik na večih točkah močne poizvedovalne sunke, ki so bili povsod v bližinskem boju odbiti. Tudi od kanala La Bassée pa do južnega brega Scarpe doseglo je ognjeno delovanje zopet veliko silo. Tukaj so pričeli Angleži poizvedbe pri Hulluchu, Cherisy in Fontaine; bili so zavrnjeni. — Armada nemškega prestolonaslednika. Ob Aisne-fronti in v Champagni je bojerni položaj nespremenjen. Večeraj dopoldne padlo je pri nekem podjetju na Hochbergu 80 Francosov v naše roke.

Vzhodno bojišče. Pri Smorgonu, Barancwiči, Brodyju in ob železnici Zloczow-Tarnopol prekoračilo je ognjeno delovanje dole običajno mero.

Makedonska fronta. Bolgarske prednje straže injalovile so z ognjem sovražne sunke na desnem bregu Vardarja in južno-zapadno od jezera.

Večeraj so izgubili nasprotniki 4 totna in 3 balone s sravnim napadom in valed odporne ognja.

Prvi generalkvartirni mojster
Ludendorff.

Cesar Viljem o vojnem položaju.

K.-B. Berlin, 1. junija. Cesar Viljem poslal je cesarju Karlu sledečo brzojavko: V trdni borbi, pripravljena na nove boje, je Tvoja Sočina armada mogočnemu, trdovratnemu navalu laškega sovražnika kljubovala in ga izjalovila. Tebi in četam Tvojih dežel čestitam k velikemu uspehu. Bog bode i zanaprej z nami! — Cesarici Citi brzojavil je cesar Viljem: Glasom poročila Feldmaršala Hindenburga je zdaj velika angleško-francoska ofenziva do gotovega zaključka prišla. Od lanske pozne jeseni pripravljen in od zime sem prorokovan, se je od ogromnih množic artiljerije in tehničnih pomožnih sredstev podpirani naval angleško-francoskih armad po sedemtedenski hudi borbi izjalovil. Bojja pomoč podala je našim bresprimernim četam nadčloveško moč, da izvršijo visoke čine in prestanejo najogromnejše boje uspešno, katere je kedaj vojna